

Grau en Antropologia Social i Cultural

Assignatura: Seminari de Pràctiques Externes
Codi: 101254

GUIA DOCENT 2013-2014

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	SEMINARI DE PRÀCTIQUES EXTERNES
Codi	101254
Crèdits ECTS	6 ECTS
Curs i període en el que s'imparteix	Quart curs del Grau, segon semestre
Horari	GRUP 1 - Dijous de 11,30 a 14,30h. GRUP 50 – Dijous de 16,30 a 19,30h.
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Pepi Soto Marata
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-209
Telèfon (*)	
e-mail	pepi.soto@uab.cat
Horari d'atenció	Per correu electrònic

2. Equip docent

Nom professor/a	Pepi Soto Marata – Grups 1 i 50
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-209
Telèfon (*)	
e-mail	pepi.soto@uab.cat
Horari de tutories	Segon semestre. Dimarts de 9,30 a 11,30 – Dijous de 15,30 a 16,30 – Dijous (prèvia cita) de 10,30 a 11,30

(Afegiu tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

Tot i ser una assignatura optativa de Quart curs del Grau en Antropologia Social i Cultural, es tracta d'una assignatura *obligatòria* per als estudiants que cursin la *Menció en Aplicacions Antropològiques en Cultura, Medi Ambient i Societat* i **cal cursar-la simultàniament, el mateix semestre i curs, amb l'assignatura de Pràctiques Externes.**

Aquelles i aquells estudiants de quart curs que facin la Menció en Aplicacions Antropològiques seria convenient que es fessin membres de l'ACPA (Associació Catalana de Professionals de l'Antropologia).

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura de Seminari de Pràctiques Externes és una assignatura de Quart curs del Grau en Antropologia Social i Cultural. S'imparteix el segon semestre de Quart curs, simultàniament a l'assignatura 101265 de Pràctiques Externes. Malgrat tenir tipologia d'assignatura Optativa és Obligatòria per aquelles persones que facin la menció d'Aplicacions Antropològiques en Cultura, Medi Ambient i Societat.

Té una dedicació de 6ECTS, equivalents a 150 hores de feina per a l'estudiant. És una assignatura organitzada en docència setmanal de tres hores de durada per facilitar el debat aprofundit en els diferents àmbits temàtics que es tractin. La presencialitat és obligatòria d'acord amb el calendari que es distribuirà a l'inici del semestre, que combinarà sessions plenàries de tot el grup amb altres sessions de més reduït.

Els seus objectius fonamentals contempnen qüestions imprescindibles per a la capacitat professional:

- a) la vinculació explícita i crítica de les dimensions teòriques i pràctiques de l'aprenentatge de l'ofici d'antropòloga (i d'antropòleg)
- b) la reflexió rigorosa sobre les particularitats i possibilitats d'exercir-lo.

Aquests dos objectius es treballaran simultàniament a partir de l'experiència que els estudiants vagin adquirint amb la realització de les pràctiques professionalitzadores a entitats de diferent naturalesa i en projectes específics, regulades en el marc de l'assignatura de Pràctiques Externes, complementària al Seminari.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

B5. Valorar en termes teòrics, metodològics i ètics les investigacions antropològiques orientades a objectius bàsics o orientades a la intervenció.
B5.5. Valorar les implicacions ètiques de les recerques orientades a la intervenció.

Resultats d'aprenentatge

L'estudiant serà capaç de reflexionar i valorar argumentadament sobre els dilemes ètics que es presenten a la recerca aplicada amb poblacions i fenòmens objecte d'estudi de l'antropologia social.

Competència

IB.1. Dissenyar un projecte adaptat als requeriments de qui el demani i a les característiques i necessitats de les poblacions objecte d'estudi.
IB1.1 Conciliar, en els projectes d'intervenció, les demandes de l'administració i les de les poblacions afectades.
IB1.2 Conciliar les demandes i les necessitats de les poblacions objecte d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

L'estudiant serà capaç de distingir: les demandes que formulen les poblacions de les demanes que plantegen les administracions i de les necessitats d'aquestes poblacions mateixes. Haurà de precisar en què no conflueixen, comprendre perquè i haurà de poder proposar alguna opció de conciliació entre elles.

Competència

IB.5. Reconèixer la importància que tenen els sistemes de desigualtat interna en els processos d'intervenció.

Resultats d'aprenentatge

L'estudiant haurà de ser capaç de identificar aspectes relacionats amb la desigualtat social de les poblacions i/o situacions en les que es treballi que entrin en relació, d'una manera o d'altra, amb els processos d'intervenció social.

Competència

T8. Reflexionar sobre el propi treball i el de l'entorn immediat, amb la intenció de millorar-lo de manera continuada.

Resultats d'aprenentatge

L'estudiant mostrarà explícitament els seus raonaments i reflexions al voltant del procés de treball seguit per ell o ella i al voltant dels contextos en els que s'hagi implicat durant aquest procés, des d'una perspectiva que s'orienti a la millora.

Competència

T5. Debatre, a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari.

Resultats d'aprenentatge

L'estudiant haurà de saber participar en un debat de manera respectuosa, argumentada i concreta, posant de manifest el saber que va adquirint amb l'experiència de les pràctiques externes.

Competència

T9. Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats del treball i de la presentació dels resultats

Resultats d'aprenentatge

L'estudiant haurà de mostrar una clara consciència sobre la importància de la qualitat de la seva feina durant les pràctiques professionalitzadores, tant pel que fa als resultats mostrats en l'informe final com en la seva presentació.

6.- Continguts de l'assignatura

El Seminari de Pràctiques Externes és un espai per al debat sobre el saber antropològic i la identitat professional i ha de permetre l'aprofundiment en algunes de les característiques centrals de l'ofici així com en algunes de les controvèrsies i dilemes actuals sobre l'exercici professional de l'antropologia.

El debat i la reflexió s'organitzaran a partir del coneixement compartit sobre l'experiència de les pràctiques externes professionalitzadores que estiguin duent a terme les persones matriculades i no a partir de projectes o experiències, realitzades o en curs per part d'entitats, professionals o institucions diverses.

Com ja es menciona a l'apartat 4 d'aquesta Guia Docent, els seus objectius fonamentals són la vinculació explícita i crítica de les dimensions teòriques i pràctiques de l'aprenentatge de l'ofici d'antropòloga (i d'antropòleg) i la reflexió rigorosa sobre les particularitats i possibilitats d'exercir-lo, qüestions imprescindibles per a la capacitació professional. L'assoliment d'aquests objectius es planteja mitjançant un conjunt de continguts organitzats en tres àmbits:

a) Relacionats amb l'ofici:

- L'ofici d'antropòloga, l'ofici d'antropòleg.
- Coneixement tècnic i acció professional.
- Processos de presa de consciència i formació de professionals reflexius.
- Les dimensions culturals de l'exercici professional.
- Consideracions sobre el perfil d'antropòleg i la seva percepció social.

b) Relacionats amb les pràctiques externes que s'estaran duent a terme:

- Les realitats de les entitats i institucions on es fan les pràctiques.
- Tipus de programes o projectes en els que es participa. Documentació.
- Tipus de participació, rols i relacions.
- Familiarització i coneixement dels entorns de pràctiques i possibilitats d'incidir.
- Aportacions als projectes i programes.
- Necessitats de formació i exigències de les realitats concretes.
- Implicacions, reptes i controvèrsies de les estades de pràctiques.
- Representacions, expectatives i realitats de les pràctiques externes.

c) Relacionats amb l'avaluació de les pràctiques externes que s'estaran duent a terme:

- La relació amb els tutors o tutores de les entitats o institucions col·laboradores.
- Projecte inicial, informe intermedi, informe per l'entitat i memòria final, de les pràctiques externes.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

El *Seminari de Pràctiques Externes* es fonamenta en una metodologia docent que té per objectiu facilitar la comprensió dels processos que es visquin amb la realització de les Pràctiques Externes i d'acompanyar aquests processos amb reflexions que, considerant cada cas particular, permetin transcendir-lo.

Per tant, es prioritza la reflexió compartida sobre les situacions viscudes a les pràctiques, els dubtes i les certeses, les característiques tècniques i els dilemes ètics d'un ofici poc conegut, el treball en equip, la presa de decisions, l'adaptació a les diferents realitats socials i professionals o la necessitat de visibilitzar els criteris i la tasca socioantropològica, entre d'altres. També es reflexiona sobre les diferents maneres de fer com a especialistes, la pròpia diversitat interna o la interpretació de les situacions on es participi, per tal de comprendre millor com pot produir-se la incorporació professional a diferents realitats, institucions o empreses del nostre entorn.

Les dinàmiques de les sessions del Seminari preveuen la participació dels i de les estudiants, la pràctica de l'escolta activa, el respecte per les diferents veus i els diferents ritmes d'intervenció en les discussions i en els debats.

Aquestes discussions estaran orientades per la professora a partir de dues lectures obligatòries i de l'anàlisi de situacions relacionades amb les pràctiques externes que duguin a terme els estudiants, comparant l'experiència de les pràctiques amb les expectatives inicials, fent el seguiment d'aspectes específics, propis i concrets de cada cas.

Els temes a tractar segueixen una pauta comuna per a facilitar la participació de tothom i permetre un aprofundiment tranquil en les característiques de l'exercici professional com antropòlegs i antropòlogues.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Seminaris dirigits per la professora que inclouen discussió de textos, elaboració de pautes d'anàlisi, presentació d'experiències de pràctiques dels estudiants i reflexió compartida sobre aspectes específics del temari relacionats amb les diverses realitats on s'estigui treballant.	50	B5.4, B5.5, C4.3, IB5
--	----	-----------------------

Supervisades

Preparació de les discussions dels seminaris, a partir de pautes comunes per a l'anàlisi i preparació de la presentació del propi procés i experiència de pràctiques externes.	30	B5.4, B5.5, IB5, T5, T8
--	----	-------------------------

Autònomes

Lectura i anàlisi de textos o documents.	70	C4.3, IB1.1, IB1.2, T5, T8, T9
Elaboració de dues reflexions crítiques sobre les lectures.		
Anàlisi del propi procés de pràctiques d'acord amb pautes comunes de reflexió i elaboració de propostes per a la presentació pública.		
Elaboració d'informes crítics sobre les pràctiques i sobre l'ofici.		

8.- Avaluació

L'avaluació de l'assignatura *Seminari de Pràctiques Externes* és continuada, es basa en la presència i la discussió conjunta i el lliurament de les tasques corresponents i està organitzada en dos mòduls. Un mòdul d'assistència i participació i un mòdul de lliurament de treballs.

En el mòdul d'assistència i participació, que comptarà un 50% de la nota final, cal:

- L'assistència a, com a mínim el 80% de les hores presencials del seminari. Totes les sessions es signaran. (20%)
- La participació a les sessions de seminari és imprescindible i s'espera que sigui reflexiva, argumentada i elaborada, basada en la preparació prèvia i relacionada amb el temari que s'estigui treballant, tot i que també es valorarà la participació espontània, en particular la formulació de preguntes i l'expressió concreta de dubtes, que s'enregistraran. (20%)
- Es participarà, com a seminari o per àmbits temàtics, en l'organització i realització d'alguna de les activitats del Departament d'Antropologia Social i Cultural relacionades amb la professionalització de l'Antropologia, ja sigui en modalitat de Jornada, Seminaris o Conferències. (10%)

En el mòdul de lliurament de treballs, que també compta un 50% de la nota final, caldrà la realització de tres exercicis:

- Dues reflexions crítiques, (20%+20% una per cada lectura obligatòria) que es sintetitzaran en una breu presentació al seminari. Dates previstes de lliurament: 13 de març i 8 de maig 2014.
- Una presentació en power point relacionada amb les pràctiques externes i la professionalització (10%). Dates previstes, pendents de confirmar: 10 d'abril i/o 22 de maig 2014.

Els estudiants que presentin el primer lliurament (lectura Giménez), el dia 13 de març de 2014, es comprometen amb l'avaluació de l'assignatura i tindran dret a ser avaluats.

L'estudiant que no faci aquest primer lliurament es considerarà a tots els efectes "No presentat" i ja no tindrà dret a l'avaluació de l'assignatura havent-la de matricular el curs següent.

Podran recuperar-se el dia de la reavaluació (27 de juny 2014) els lliuraments pendents, sempre i quan s'hagi superat el mòdul de participació i assistència i s'hagi fet el lliurament del dia 13 de març (text Giménez).

AVÍS:

Les **faltes d'ortografia** es penalitzaran amb 0,10 punts menys per falta a la nota final.

Podeu lliurar els exercicis escrits en llengua catalana o castellana indistintament, però en tots els casos heu d'assegurar la seva correcció.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENENTATGE

Participació en els debats, reflexions i activitats del seminari.	10	B5.4, B5.5, IB5, T5, T8
Redacció de tres exercicis per al mòdul de lliurament de treballs.	40	C4.3, IB1.1, IB1.2, T5, T8, T9

9- Bibliografia i enllaços web

Lectures obligatòries:

- Giménez Romero, C. (2011) "Hacia una nueva etapa de práctica profesional en antropología. Retos y propuestas" a Díaz, L., Fernández, O., Tomé, P. (coords) (2011) *Lugares, tiempos, memoria. La Antropología Ibérica en el Siglo XXI*. León: Universidad de Castilla-León, pp. 173-204.
- Soto Marata, P. (2013) "Entre la profesión y la vida. Docentes, [sujetos culturales] y profesionales de la inmigración" a Blanco, C. (ed) (2013) *Memoria del VII Congreso sobre Migraciones Internacionales en España. Movilidad humana y diversidad social*. Bilbao: Universidad del País Vasco. En línea: www.congresomigraciones2012.com

Lectures complementàries:

- Comisión Estatal del Grado de Antropología (CEGA) Subcomisión de Perfiles Profesionales (2008) *Informe de la ocupación de los titulados/as en Antropología en España y otros países*.
- Augé, M. (2007 [2006]) *El oficio de antropólogo. Sentido y libertad*. Barcelona: Editorial Gedisa.
- Blanco, C. (ed) (2013) *Migraciones Internacionales en España. Movilidad humana y diversidad social*. VII Congreso sobre Migraciones Internacionales en España (11-13 de abril de 2012). Bilbao. En prensa.
- Díaz de Rada, A. (2011) "La práctica es fuente de diversidad para un debate sobre profesionalización de la Antropología en 2011" a Díaz, L., Fernández, O., Tomé, P. (coords) *Lugares, tiempos, memoria. La Antropología Ibérica en el Siglo XXI*. León: Universidad de Castilla-León, pp. 235-245.
- Díez Mintegui, C. (2011) "La profesionalización de la Antropología en el contexto laboral actual" a Díaz, L., Fernández, O., Tomé, P. (coords) *Lugares, tiempos, memoria. La Antropología Ibérica en el Siglo XXI*. León: Universidad de Castilla-León, pp. 219-234.
- Esquirol, J.M^a. (2005). *Uno mismo y los otros. De las experiencias existenciales a la interculturalidad*. Barcelona: Herder.

- Flyvbjerg, B. (2004). "Cinco malentendidos acerca de la investigación mediante los estudios de caso" a *REIS, Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 106, pp. 33-61.
- Giménez Romero, C. (1999) "El Antropólogo como asesor. Dos experiencias de consultoría en migraciones e interculturalidad" a *Antropología más allá de la Academia*. VIII Congreso de Antropología. Santiago de Compostela.
- Gimeno, J.C. (2008) "Antropología(s) de orientación pública: asomarse unos centímetros más allá del borde, allá donde la perspectiva se amplía ligeramente" a Jabardo, M., Monreal, P., Palenzuela, P. (ed) (2008) *Antropología de Orientación Pública: visibilización y compromiso de la antropología. Actas del XI Congreso de Antropología*. San Sebastián: Ankulegi.
- Gledhill, J. (2000). "Antropología y política: compromiso, responsabilidad y ámbito académico" a Gledhill, J. (2000 [1999]) *El poder y sus disfraces. Perspectivas antropológicas de la política*. Barcelona: Bellaterra, pp. 337-382.
- Godenzzi, J.C. (1999). "Pedagogía del encuentro. El sujeto, la convivencia y el conocimiento" a *Bulletin de l'Institut Français d'Études Andines*, 28(3), pp. 323-328.
- Guerrero, A. (1999). "El enfoque de las competencias profesionales: una solución conflictiva a la relación entre formación y empleo". *Revista Complutense de Educación*. 10.1, pp. 225-360.
- Greenwood, D. (2002) "La Antropología 'inaplicable': el divorcio entre la teoría y la práctica y el declive intelectual de la antropología universitaria" a Sociedad Española de Antropología Aplicada (2002) *Actas del VI Congreso de Antropología Aplicada y del Simposio El Sentido Práctico de la Antropología (14-16 de noviembre de 2002)*. Granada: Universidad de Granada, pp. 8-27.
- Greenwood, D. (2000) "De la observación a la investigación-acción-participativa: una visión crítica de las prácticas antropológicas", *Revista de Antropología Social*, 9, pp. 27-49.
- IDEO Grupo de Investigación (2011) *Competencias interculturales en los profesionales que intervienen con menores migrantes sin referentes familiares en España. Informe de una Investigación*. Jaén: Universidad de Jaén, www.grupoideo.net
- Jabardo, M., Monreal, P., Palenzuela, P. (ed) (2008) *Antropología de Orientación Pública: visibilización y compromiso de la antropología. Actas del XI Congreso de Antropología*. San Sebastián: Ankulegi.
- Mead, M. (1994 [1972]) *Experiencias personales y científicas de una antropóloga*. Barcelona: Paidós.
- Molina Neira, J., Ricart Sala, J., Rodríguez Piñero, E. (2007) "Teresa San Román, antropóloga" a *Perifèria*, 7, www.periferia.name
- Peláez Murciego, M. (2011) "Antropología a la vida cotidiana" a Díaz, L., Fernández, O., Tomé, P. (coords) *Lugares, tiempos, memoria. La Antropología Ibérica en el Siglo XXI*. León: Universidad de Castilla-León, pp. 741-749.
- Rodríguez, J.A., Guillén, M.F. (1992) "Organizaciones y profesiones en la sociedad contemporánea", *Revista de Investigaciones Sociológicas*, 59, pp. 9-18.
- San Román, T. (2006) "¿Acaso es evitable? El impacto de la Antropología en las relaciones e imágenes sociales", *Revista de Antropología Social*, 15, pp. 373-410.
- San Román, T. (1996b). "Interdisciplinariedad, interprofesionalidad e intervención social" a Prat, J., Martínez, A (eds) (1996) *Ensayos de antropología cultural*. Barcelona: Ariel, pp. 407-416.
- San Román, T. (1996a). *Los muros de la separación. Ensayo sobre alterofobia y filantropía*. Madrid/Bellaterra: Tecnos/Universitat Autònoma de Barcelona.
- Schön, D.A. (1998 [1983]). *El profesional reflexivo. Cómo piensan los profesionales cuando actúan*. Barcelona/Madrid: Paidós/M.E.C.

- Schön, D.A. (1992 [1987]). *La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones*. Barcelona/Madrid: Paidós/M.E.C.
- Sociedad Española de Antropología Aplicada (2002) *Actas del VI Congreso de Antropología Aplicada y del Simposio El Sentido Práctico de la Antropología (14-16 de noviembre de 2002)*. Granada: Universidad de Granada.
- Soto Marata, P. (2013) "Profesorado y otros profesionales en contextos de inmigración" a Blanco, C. (ed) (2013) *Memoria del VII Congreso sobre Migraciones Internacionales en España. Movilidad humana y diversidad social*. Bilbao: Universidad del País Vasco. En línea: www.congresomigraciones2012.com
- Todorov, T. (2008 [1995]). *La vida en común. Ensayo de antropología general*. Madrid: Taurus.
- Tomé, P. (2011) "La profesionalización de la Antropología Social en España" a Díaz, L., Fernández, O., Tomé, P. (coords) *Lugares, tiempos, memoria. La Antropología Ibérica en el Siglo XXI*. León: Universidad de Castilla-León, pp. 167-172.
- Valdés Gázquez, M. (2011) "Antropología e 'Interés Público'" a Díaz, L., Fernández, O., Tomé, P. (coords) *Lugares, tiempos, memoria. La Antropología Ibérica en el Siglo XXI*. León: Universidad de Castilla-León, pp. 205-217.
- VV.AA. (2012) *Revista de Antropología Experimental*, 12. *Monográfico Antropología en España: nuevos caminos profesionales*. Universidad de Jaén. <http://revista.ujaen.es/rae>